

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

22411

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat IŞIKHAN tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Erzurum Milletvekili

Motosiklet araçlarının kullanımı son sekiz seneye oranla iki kat artmıştır. Trafikte her 5 araçtan biri motosiklet olup 1983 tarihinde yürürlüğe girmiş olan Karayolları Trafik Kanunu'nda bu husus ile ilgili yeni bir düzenleme yapılmamıştır.

Türkiye'de motosiklet kullanımının artışı ile beraber motosiklet kazaları da her geçen gün devam etmektedir. Trafik Şube Müdürlüklerinin kaza verileri özellikle ölümlü kazalardaki artışın vehametini de ortaya koyar niteliktedir. Kazaların bir çoğu önlenabilir sebepten gerçekleşirken; kazaların artışıdaki bir diğer büyük etmen ise moto kurye olarak istihdam edilenlerin iş güvenliği önemlerinin iş verenler tarafından sağlanmaması, moto kuryelerin zaman sınırlamasına maruz bırakılarak olması gerekenden fazla siparişi teslim etme zarureti altında bırakılması olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yanı sıra; moto kuryeler başta olmak üzere motosiklet sürücüleri; alt yapı eksiklikleri, trafikte fark edilmemek, bilinçsiz araç sürücüleri gibi bir çok etmenin de kazalara sebep olduğunun altını çizmektedir.

Yüksek akaryakıt maliyetleri ve toplu taşıma ücretlerindeki artışlar, özellikle büyükşehirlerde artan trafik yoğunlukları, daralan ulaşım alanları zaman tasarrufu açısından motosikleti zamanla daha cazip kılmıştır. E- ticaretin büyümesi, özellikle pandemi döneminde başlayan ve giderek yaygınlaşan yemek ve market alışverişinin online olarak yapılmasına olanak sağlayan uygulamalar; motokuryelerin iş yüklerini orantısız olarak arttırmıştır.

2023 yılında seksen dokuz binden fazla motosiklet kazası yaşanmışken bu kazalar 1301 kişinin yaşamına mal olmuştur.

Kurye Hakları Derneği verilerine göre; 2022'de en az 58, 2023'te en az 68 ve 2024'ün ilk 10 ayında ise 45 moto kurye iş cinayetlerinde hayatını kaybetmiştir.

Moto kuryeler için yukarıda izah ettiğimiz koşullar önlenabilir kazaları adeta iş cinayetlerine döndürmektedir. Teslimat zaman sınırlaması, aşırı teslimat yükü gibi işverenden kaynaklanan hatalar olduğu gibi yerel yönetimlerin önleyebileceği yol kusurları ve en nihayetinde ise motosiklet sürücülerinin güvenli sürüş hakkının tesisi için 1983 yılından bu yana düzenleme yapılmayan Karayolları Trafik Kanunu'nda düzenleme eksiklikleri de güvenlik zaafiyetlerini doğurmaktadır.

Moto Kuryelerin ise talepleri açıktır:

Motorcu dostu bariyerlerin yaygınlaştırılması, bilboardlarda motosikletleri fark edin temalı kamu spot çalışmalarının yaygınlaştırılması, ileri sürüş ve deprem eğitimleri verilmesi, tehlikeli sulamalara son verilmesi, çöp araçlarından yollara dökülen sıvıların önlenmesi, çok tehlikeleli meslekler statüsü alanında sayılmak, mesleki yeterlilik belgelerinin zorunlu ve ücretsiz olması, market ve yemek paket teslimlerinin 3 km ile sınırlandırılması, kazaya sebebiyet veren bonus ve puanlama uygulamaları kaldırılarak hız baskısına son verilmesi, fahiş fiyatlarda satılan koruyucu ekipmanların KDV ve ÖTV'den muah tutulması, motosikletler için Avrasya Tüneli'ne yapılan %187 Zam'ın geri alınması olarak sıralanmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Moto kuryelerin son 3 yıl içinde yaşamış oldukları kazalara ilişkin veriler nelerdir? Bu kazaların sebepleri ve bu sebepleri ve alınan önlemler hangileridir;?
2. Moto kuryelerin yaşadıkları kazaların iş kazası olarak nitelendirilebilmesi için yürüttüğünüz bir çalışma mevcut mudur?
3. Moto kuryelere iş sağlığı ve güvenliği hususunda herhangi bir eğitim verilmekte midir? İleri sürüş tekniklerinin içeren kaza önleyici tekniklerin çalışanlara sunulabilmesi adına bir planınız var mıdır?
4. Bünyesinde moto kurye çalıştıran iş yeri sayısı kaçtır?
5. Bünyesinde moto kurye çalıştırmakta olan iş yerlerinin denetimine ilişkin olarak izlediğiniz özel bir yöntem mevcut mudur?
6. Moto kuryelerin kayıt dışı çalıştırılmalarını engellemek, çalışma koşullarını düzenlemek, sigortasız çalışmayı sonlandırmak ve sendikalaşma önündeki fiili engelleri kaldırmak adına Bakanlığınızca yürütülen çalışmalar nelerdir?
7. Kazaların hız ve teslimat sıklığı sebebiyle gerçekleştiği düşünüldüğünde bünyesinde çalışan moto kuryelere mobbing yapmakta olan işverenlerin tespiti ve önlem alınması hakkında ne gibi çalışmalar yürütmektesiniz?

8.Moto kuryelerin zorunlu ve ücretsiz olarak mesleki yeterlilik belgelesini sağlayacak bir çalışmanız var mıdır?

9.Moto kuryelerin market ve yemek paketi teslimatlarındaki uzun güzergahları kısaltmak bir sınırlama yapılması hususunda planınız var mıdır?

10.Moto kuryelerin sorunlarının tespit ve çözümüne ilişkin olarak işverenlerin denetimini, çalışma koşullarının iyileştirilmesini, trafik kazalarının önlenmesi adına gerekli değişiklik ve hükümleri içeren ve Türkiye'nin de tarafı olduğu ILO'nun ilgili sözleşmeleri referans alınarak yeni hukuki düzenlemeler yapılacak mıdır?

11.Özellikle moto kuryelerin teminde ekonomik olarak zorlandığı koruyucu ekipmanların KDV ve ÖTV indiriminden muah tutulması adına bir girişimde bulunacak mısınız?

12.Yanlış sulama teknikleri, katil bariyerler çöp araçlarından dökülen sıvılar gibi bir çok etmenin kazalara sebebiyet verdiği düşünöldüğünde önlenabilir bu kazaların sona ermesi adına yerel yönetimlerle birlikte bir çalışma yürötmeyi ve denetimleri sıklaştırmayı düşünöyor musunuz?

13.Günümüzde öölümlü iş kazalarında büyük bir yer kaplayan moto kurye kazalarının önlenmesi adına ilgili Bakanlıklarla birlikte 1983'te yüyörlüğe girdiğı tarihten bu yana artan motosiklet araçlarına rağmen hiç değişikliğe uğramamış olan Karayolları Trafik Kanunu'nda ilgili hukuki düzenlemelerin gerçekleştirilmesi adına bir planınız var mıdır?